

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LIV. Qui prior est tempore, potior est in iure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

recedere licet. Fieri si quidem potest, ut melius ea videatur esse, & pupilli rebus convenientius vendere, quam pignori dare. *Glo. in l. 2. C. de patrib. qui filios distra-*

xit.
Denique pro aliis similibus, quæ advertari Regulæ videntur, observatio Barbosa servit, in illis, eam tantum procedere, quæ propriè, & absolutè à Jure communi conceduntur: ac proinde in

dispensationibus, privilegiis, & gratiosis indultis deficere secundum *lason. l. 3. n. 43. ff. de constit. Princ. Felin. c. Postulasti n. 9. de rescript. Paul. Amyl. decis. 8. n. 6. part. 1. Rebuff. in praxi tit. de dispens. ad plura. n. 64. Campan. in divers. juris Canon. Rubr. 11. c. 13. n. 92. admodum conformiter Regule 74. infra declaranda. Quod alicui gratiosè, &c.*

REGVLA LIV.

Qui prior est tempore, potior est in iure.

I. **S**ervitur ex l. Qui balneum. in *Princ. l. potior. ff. Qui potiores in pignore habeantur. l. Si fundum. C. eod. tit. l. Distractus cum seq. C. de pignoribus. potissimè verò ex Reg. l. C. 98. Quoties utriusque causa lucri ratione vertitur, is præferendus est: cujus in lucro causa tempore præcedit.*

Vbi Decius notat, intelligendam cæteris paribus: & *Glossator Dyni* locum habere in iis, qui omni alio respectu, præterquam temporis, pares sunt.

Exemplum sit 1. Si unus in ecclesiâ primò impetravit beneficium, alius secundo, primus est potior, secundum hanc Reg. *Qui prior est tempore. c. si pro re. de rescr. &c. Tibi, qui gratiam. eod. in 6. Decius ad Reg. 98. Iur. Civ. Quoties utriusque.*

2. In ecclesiis, monasteriis, collegiis, congregationibus, & similibus qui præcedit tempore quoad receptio-

nem, professionem, aut institutionem, potior jure est in considendo, procedendo, consulendo, suffragando, participando, & similib.

3. Pari modo senior juniori præfertur, & cujus antiquior familia est, censetur nobilior: Item qui gradum inter Doctores prius obtinuit, posterioribus præfertur: ille item, qui primò nominatus est ad beneficium ab Academicis, licet posteriores, doctrinâ aliisque dotibus præcellant. *Rebuf. q. 21. in aliis denique omnibus, etiam in infima plebe, & apud mechanicos artifices observatur. Neque obscura causa est. Ius enim, quod prius ab aliquo acquiritur, illi prodesse debet, nec præpostero ordine decet ultimos in fronte collocare. Chastan. in Cat. glo. mundi. Part. 2. Consil. 76. Tiraque. de nobil. c. 20. n. 52. Barb. in c. Cum certum. de mai. & ob.*

4. Idè & maximè fit in pignore, & hypotheca. Nā potior est in pignore, qui

prius credidit pecuniam, & accepit hypothecam. *l. Potior ff. Qui potiores in pignore.* Item creditor, qui prior hypothecam accepit, siue pacificè possideat eam siue non. Quod si alius vendit hypothecariâ actione, exceptio priori utilis est. *l. Creditor ff. eo. Idem l. si fundum. C. eod. tit. dicitur,* & fulius explicatur à Dyno, & Ornato de *Contr. actib. disp. 60. Sect. 3.* qui & monet huic Regulæ fidendum non esse propter multas ejus limitationes. Nam denique infinitis, ut Peckius ait p. 541. penè exemplis Regulæ hæc confirmari posset, nisi fastidium hinc, & nauseam sentirent legentes.

II. Amplia 1. Ut locum habeat etiam in gratia de futuro, ut si causa subfit, is qui primò impetravit, excludat alios ordine posteriores. *Paris. l. 4. consil. 117.* Non enim gratia seu promissio quia differtur, aufertur, neque jus inde conquistum extinguitur, sed quodammodo suspenditur.

Amplia 2. Ut priori beneficium obveniat, quamvis collator jurasset se posteriori daturum. In juramento enim continetur exceptio, nisi jus, vel auctoritas superioris obstet: & præsumitur Collatoris in jurando mens fuisse conditionata, illud beneficium posteriori dabo, cum nihil est, quod me retrahat, vel impediât. Limitationes. *V. ap. Garc. Tr. de benef. & reb. Q. 21.*

Amplia 3. Quoad pignus & hypothecam, ut procedat etiam excipiendo, & replicando. Nam si primus Creditor rem hypothecatam possideat, eaque à secundo creditore petatur, ita potest excipere, ac si non possideret. *l. creditor. ff. Qui potiores in pignore.*

Amplia 4. Quamvis res hypothecata secundo creditori tradita fuerit: ad huc enim præferetur prior. *l. Si prior. ff. Qui potiores, & c.* Res siquidem cum onere suo transit ad alios. *l. Aliena. ff. de contrahenda emptione.*

Amplia 5. Ut etiam fisco præferatur, si hic posterior sit. *l. In C. Qui potiores in pignore.* Fiscus enim in præjudicium creditorum non est privilegiatus: quæ favorabilior est illorum causa, qui de damno vitando, quàm de lucro acquirendo decertant. *Gaill. l. 2. obs. 66. n. 7.*

III. Excipe & limita 1. Nisi secundo creditori res obligata sit. Tunc enim primus cedit, quæ in re ipsa nullum jus habet. *l. cita. Creditor. §. si primus.*

Excipe 2. Si res empta sit ære pupilli: tunc enim specialiter obligata, & hypothecata pupillo est. *l. idemque eod. tit.*

Excipe 3. Si quis mutuo dederit pecuniam cum addito pacto, ut res per eam comparata sit specialiter obligata sibi. *l. licet. C. Qui potiores in pign.*

Excipe 4. Illum, qui expensas funeris fecit. Hic enim propter pietatem, & officium defuncto exhibitum aliis omnibus creditoribus præferitur. *l. At si quis. l. pen. ff. de religiosis, & sumptibus funerum.*

Excipe 5. Fiscum quoad bona acquisita post obligationem suam, & priorum creditorum. *l. Si is qui ff. de iur. fisci.* nisi etiam primus creditor sit privilegiatus: quia unus privilegiatus non utitur privilegio suo contra pariter privilegiatum. *l. privilegia. ff. de privil. credit.*

Excip-

Excepte 6. Si primus habeat generalem hypothecam, & simul specialem in una re, & secundus specialem in alia re diversa. Nam in tali eventu primus non potest agere ad specialem secundi vigore suae generalis hypothecae, donec illi potest satisfieri de sua speciali hypotheca. l. 2. C. de pign. V. Rebuff. ad const. reg. tom. 3. Negusantium l. 2. membro 5. & Peckium hic.

IV. Obj. 1. In l. Privilegia ff. de reb. auctoritate Iudicis, &c. manifestè dicitur, privilegia non tempore aestimari, sed ex causa. Non est igitur in jure potior, qui tempore praecedat.

R. Jul. Paulus ibi de personalibus privilegiis loquitur, in quibus non temporis antiquitas, sed causa attenditur, ut cognosci queat, quis è pluribus magis privilegiatus censeatur, sicut accidit in pupillo, fisco, & similibus aliis. V. Gaill. l. 2. obs. 25. n. 13.

Obj. 2. Cùm una res duobus venditur, orta lite non qui prior tempore, sed qui posterior, cui tradita fuerit, praefereatur. l. Quoties. C. de rei vendic.

R. Hi duo emptores non sunt pares in aliis excepto solo tempore, quod supponendum supra monui. Quid ergò mirum, si non praefereatur is, qui tempore praecedat. Traditio enim dominium rei emptae transfert in emptorem: cùm emptio solum jus ad rem emptam tribuat. Less. c. 3. D. 3.

Obj. 3. In omni hypotheca pactum inest: pacta posteriora vero prioribus derogant l. pacta novissima. C. de pactis.

R. Cùm paciscentes à priori pacto recedunt, & aliter paciscuntur, nulli injuria fit, nec ullum damni, aut praedicii periculum est: at si posterior tempore impetraret beneficium, ex. gr. injuriam, & damnum pateretur is, qui primò nominatus, vel electus fuit. Similiter si secundo creditor ex bonis debitoris ante primum satisfaceret, periculum esset excludendi priorem, si fortè utrique bona relicta non sufficerent.

Obj. 4. Cùm plures in bonorum possessionem immittendi sunt, non habetur ratio prioris, aut posterioris temporis: neque additur, qui se ante alios immissum esse allegat. l. si finita. §. si plures. ff. de damno infecto.

R. Cum Glossa Gotofredi. Ex primo decreto, quod creditor impetravit, nulla illi prioritas competit: neque illius ratio habetur, sed ipsius rei, cujus possessio conceditur. Quocirca si plures sunt, aequali jure eam obtinent, ita, ut nec prioritas ingredienti statim proffit, neque postea subsequenti obstat. Zasius ad l. Cùm unus. ff. de bonis auctoritate Iudicis possidendis. Treutl. Volum. II. Disp. 24. n. 2. Postmodum verò re omnimodè discussâ, & juris praerogativâ probatâ illi, qui prior tempore est, cæteris paribus, priores partes concedentur. Menoch. de praesumpt. l. 4. praesumpt. 16. Tiracuell. de iure primogen. q. 15. n. 2. Cardin. Tuschus in lit. P. Concl. 464. n. 4. Barbof. in Axiom. 138.